

Sverre Midjord, valevni javnaðarflokksins í Suðuroynni skrivar

Den muliges kunst

Soleiðis kallast oddagreini í Dimalætting nr. 115 tann 6/10 1984.

Her viðger blaðið komandi lögtingsval og teir møguleikar, sum aftaná völd vilja bliva fyrri at seta eitt sterk landsstýri. Víst verður til, at fyrri fleiri árum síðani, setti ta leiðarin av andstöðuni, núverandi lögmaður Pauli Ellefsen, fram uppskot um langtíðarfíggjarætlan, líkt teimum fimm ára ætlanunum, sum eru í teimum kommunistisku londum.

Ti fimm ára fíggjarætlan var tað sum Pauli og Sambandsflokkurin ætlaðu.

Tað tykist, í hvussu so er mætt eitt sindur lægið, at Dimalætting nú hevur funnið fram gamla uppskotið hjá Sambandsflokkinum, ti er tað ikki so, at bæði Dimalætting og sambandsflokkurin hava havt møguleikar at lagt ta fíggjarætlan sum

teimum lystir, og eisini hesa fimmáraætlan sum síðað verður til, um verulig meining var í uppskoti teirra.

Ti lögmaður Føroya, tey seinastu fyra áttini, hevur júst verið sami maður, sum kom við uppskotinum um langtíðarfíggjarætlan, og um hann ikki fekk seldir á hesum økinum, so kundi hann brúkt grein 13, sum eisini er ein sambandsprodukt, og hon kundi væl steðgað øll um sum ikki var eftir vild í Tinganesi.

Tó hevur hetta ikki verið galdandi, tá teir hava viðgjørt fíggjarætlanina, og nú skilir ein betur ta eksplosjón, sum er farin fram á hesum økinum, frá einar fíggjarætlan uppá 700 milliónir hjá gomlu samgonguni, har 33% fóru til fiskivinnuna, til ein fíggjarætlan uppá 1500 milliónir, har umleið 17% fara til fiski-

vinnuna. Langtíðarfíggjarætlan er ikki framd, men ein týðilig øking, uttan at hon stuðlar høvuðsvinnu okkara, og hví harra blaðstjóri.

Kanska kundi sambandsflokkurin greina út fyrri Føroya fólk, har í økingin stavar frá, tað er av avgjörðum týðningi, at hetta verður gjørt, ti Føroya fólk skulu gjalda gildið.

Men kanska er tað so, at í hesum sum so mongum »Hensigten helliger midlerne«.

Um sambandsflokkurin meinti nakað við langtíðarfíggjarætlan, so hevði ikki borið til, sum Hilmar Kass so mangan hevur ført fram og sagt frá, at rekt eru egin áhugamál.

Heldur ikki hevði borið til, sum fíggjarmálaráðharrin skrivaði í Tingakrossi í august 1983...

Tað fer ein sosialisering fram, slangan liggur í

Landskassan. Tað er bara at gjalda.

Alt hetta hevði ikki borið til, um Pauli Ellefsen veruliga meinti nakað við uppskoti sínum, so hevur hann og flokkur hansara havt møguleika at framt tað, sum leiðarin í Dimalætting nr. 115 fyrri 6/10 1984 visir til.

Betran av føroyska búskapinum gerst ikki í blaðgreinum ella við gomlum andstöðuppskotum.

Politikkur er at tora, og tað var tað sum sambandsflokkurin, sjálvt við grein 13, ikki var førur fyrri. Hvat so orsøkin enn man vera.

Tó, eitt er rætt í oddagreini Dimalættingar, við sliktum viðurskiftum er torført at føra veruligan landsagnligan politikk og serliga so leingi sum serlig áhugamál, sambært sjálfstýrisflokkinum standa frammaliga. Men tað loysir ikki samgongu-

flokkar frá ábyrgdini av ferdar politikkinum...

Ein politikkur, sum hevur ført Føroyar út í álvarsliga fíggjarliga kreppu, ein kreppa sum enn ikki hevur nátt hæddina.

Politikkur er at tora.

javnaðarflokkurin er til reiðar at taka tey neyðugu stig, sum vilja broyta gongdina, vit vilja vanda gongdina. Og ti tora vit at taka leiðsluna og ábyrgdina.

Sverre Midjord

Samtíðarskattalógin og skattaborgararnir

Í hesi grein skal verða nomið við teir møguleikar eitt nú partseigarar hava at sleppa sær undan skattning av afturvinnum avskrivningum.

Dømi:

5 mans hava fyrri 10 árum síðani bygt eitt skip fyrri kr. 5 mill. Allir eru líka stórir partaeigarar í skipinum við kr. 1 mill. í part. Partarnar hava teir avskriðnið til eitt bókað virði uppá kr. 100.000 hjá hvørjum. Sambært 21. grein 4. stk. í samtíðarskattalóginu kunnu hesir gera eitt partafelag og flyta allar ognirnar til felagið til skattliga bókförda virðið sum nú tilsamans er kr. 500.000. Hesir sleppa nú undan at gjalda skatt av afturvinnum avskrivningum uppá kr. 900.000 í part. — Tá ein samstundis hugsar um, at slikar avskrivningar oftast verða gjørðar í aðrir inntøku enn vinningi av skiparækstri, so kemur írlímligheitin í slikari lógarreglu greifligast fram.

Um nú partaeigararnir

ætla at selja skipið, so lata teir sjálvandi felagið hava tað í minst 2 ár, fyrri at sleppa undan skattseting av seluvinninginum.

Við teimum prisum, gomul skipa hava í dag, so er lætt hjá felagnum at selja hetta skip til ein høgan pris, lat okkum siga kr. 5 mill. Vinningurin uppá kr. 4 1/2 mill. sum felagið nú hevur, kann sjálvandi setast í annað skip, men hann kann eisini útutast sum vinningsbýti til partaeigararnar, sum so skulu gjalda 20% í skatti til landið av hesum vinningsbýti. Men hetta má sigast at vera ein góður handil, bert við at gera hesar flytingar á pappirinum, og lata ein advokat ella grannskoðara skráseta felagið á fútaskrivstovuni. Her kann nevast, at kommunurnar eru størstu taparar, ti skattur av vinningsbýti fer allur í landskassan.

Slikir persónar hava spart kr. 270.000 í part, og er roknið fylgjandi:

um teir sjálvir seldu skipið fyrri

tilsammans 5 mill. ella til hvønn 1.000.000

Keypspeningur fyrri hvønn partaeigara 1.000.000

Skipið er niður-skrivað til — 100.000

Vinningur (afturvinnar avskrivningar) hjá tí einstaka partaeigararum .. 900.000

Skattur av vinn-inginum vildi verið 450.000

Vit lata felagið selja skipið

Vit lata felagið selja skipið fyrri somu kr. 5 mill., upploysa felagið og útutla allan pening í felagnum, verður úrsliðið hetta:

Hvør partseigari hevur nú vunnið 1/5 av 5. mill. 1.000.000 / tann partapening hann setti í felagið 100.000

Vinningur at útutla 900.000

Av útutlingini skal hvør rinda 20% ella 180.000 móti tí vanligu skattinum uppá .. 450.000

Munur 270.000

Slikt dømi sum hetta visir, at avskrivningarnar ikki koma vinnuni til góðar, men í staðin fyrri nøkrum einstaklingum, og tá til skai takast, eru avskrivningarnar so gott sum altíð umsettar til privata nýtslu. Óneyðugt er at visa á, at landskassin hjálpir um skipið skal klára seg.

Í viðmerkingum til uppskot landsstýrisins »Løgtingsmál nr. 31/1976: Broyttingar í skattalóginu verður sagt: »Ætlanin við teimum her gjørdu broyttingum í skattning av partafelagum er, at hesi vinnufeløg skulu fáa eina ávísu hósikliga útseting av skatti, um tey í staðin fyrri nýta avlopspening sin til nýløgur og harafturat at skapa áhuga fyrri vinnufremjandi felagsskapi við at linka munandi um ta dupultskattning, partafel-

agseigarar hava verið fyrri.«

Um nú hesi vinnufeløg í staðin fyrri at nýta avlopspening til nýløgur seta hann á bók í einum føroyskum peningastovni, kunnu tey eins og einhver persónligur skattgjaldari sleppa við 1/2% í skatti av tilskrivaðum rentum.

Fyri hesar tilskrivaðu rentur kann felagið t.d.

keypa bil í kr. 200. — 300.000 klassanum til høvuðspartaeigaran at brúka privat, hóast felagið sum so einki brúk hevur fyrri sliktum bili. Felagið kann avskriva bilin við 30% av saldovirðinum í roknskapinum, sam-

stundis sum felagið kann draga allar aðrar útreiðslur frá fyrri bilin. Í lötuni verður ein slikur høvuðspartaeigari skattaður av hesari privatnýtislu við at kr. 17.300 verða lagdar afturat inntøku hansara (bilvekt 1101 — 1300 kg). Rindar hann 50% í skatti, so verður tann skattur, hann skal gjalda, kr. 8.650 fyrri at nýta ein bil í luxus-

klassa frá felagnum, sum um tað var hansara egni.

Hevur hann gjørt eitt partafelag eftir tí, sum nevndur er í einum av dømunum, soleiðis at hann eigur einar kr. 800 — 900.000 til góðar í felagnum, so er lönin uttan iva kr. 9, og skal hann bert skattast av virðinum av frium bili ella av kr. 17.300.

Felagið hevur eisini aðrar møguleikar, eitt nú at keypa hús, summarhús v.m. til høvuðspartaeigaran at nýta privat. Tað hann skal gjalda í skatti av hesum, her bert ein lítill partur av tí tað kostar at halda slik hús.

Onnur dømi kundu verið nevnd, eitt nú hvussu ein kann draga pening úr einum felagi, uttan at rinda vinningsbýtisskatt, men hetta skuldi verið nokk til at vist á, at stór hol eru í skattalóginu, sum bert ein partur av borgarunum kann gera nýtislu/misnýtislu av.

Óli Heinesen, Klaksvíkar líkningar-deild og Jens Marius Poulsen, Tórshavn líkningar-deild: